

УДК 379.845

Леванідова К.В.¹, Віндюк А.В.²

¹ студентка, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² д-р. пед. наук, професор, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ДЖАЙЛОО ТУРИЗМ – ОДИН З ВИДІВ ЕКЗОТИЧНОГО ТУРИЗМУ

Джайлоо-туризм (від киргизького слова «жайлоо» – літнє пасовище, високогірне плато) – це форма екотуризму та етнографічного туризму, що передбачає подорожі в гірські та степові райони з проживанням у традиційних кочових оселях (юртах), знайомство зі способом життя кочових народів, їхніми звичаями, ремеслами, кухнею, музикою та господарською діяльністю. Це поєднання активного відпочинку на природі з культурним зануренням у традиції кочової цивілізації [1].

На сьогодні існують декілька типів та підвидів джайлоо-туризму.

Культурно-етнографічний – знайомство з побутом та обрядами кочівників (життя у юрті, народна кухня, фольклор, ремесла), наприклад: участь у святі «Нооруз» у Киргизстані.

Природничо-екологічний – подорожі до високогірних пасовищ, озер, заповідних зон, екскурсії на конях, спостереження за флорою і фауною, наприклад: поїздка до Сон-Куль чи Іссик-Кул у Киргизстані.

Спортивно-активний – верхова їзда, трекінг у горах, участь у традиційних

іграх кочівників (наприклад, кінні ігри «Кок-бору»).

Агротуризм (пастуший) – участь у сільськогосподарських і кочових роботах (догляд за худобою, доїння кобили для отримання кумису).

Сьогодні Центральна Азія – основний ареал джайлоо-туризму. Найбільш розвинений у Киргизстані, де цей вид туризму активно підтримується державою як частина бренду країни. Також поширений у Казахстані, Монголії, частково в Узбекистані.

Елементи джайлоо-туризму також є на Кавказі у Грузії та Азербайджані (відвідування гірських аулів, знайомство з традиційним побутом).

Окремі елементи джайлоо-туризму можна зустріти в інших регіонах світу, у Тибеті, Непалі, у племен Північної Африки (туареги) чи в Латинській Америці (індіанські громади Анд) [2].

Розглянемо особливості та значення джайлоо-туризму, це:

- екологічність – заснований на природному середовищі та мінімальному втручанні в екосистему;

- автентичність – турист отримує безпосередній досвід життя кочівників, що відрізняє його від класичного масового туризму;

- соціально-економічне значення – створює додатковий дохід для сільських жителів та кочових громад;

- культурна спадщина – сприяє збереженню традицій, ремесел і національної ідентичності.

- міжнародне значення – хоча джайлоо-туризм не входить до ТОП-видів туризму світу (як пляжний, культурний чи діловий), він займає нішу у сфері екотуризму та етнотуризму, що стрімко зростають у глобальному масштабі. За рейтингами ЮНВТО, ці сегменти демонструють стабільне зростання на 10-15 % щороку.

Отже, джайлоо-туризм – це унікальний різновид етнографічно-екологічного туризму, що поєднує природні багатства гірських пасовищ із культурною спадщиною кочовиків. Він найбільш поширений у Киргизстані та Центральній Азії, має значення для розвитку сталого туризму й популяризації

маловідомих регіонів світу. Його роль у міжнародному туризмі – нішова, але важлива як для культурного обміну, так і для збереження традицій.

Список використаних джерел:

1. Джайлоо-туризм. Geohub. Спортивний туризм та активна рекреація. URL: <https://geohub.org.ua/node/1059> (дата звернення 20.10.2025)
2. Джайлоо-туризм. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B6%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D0%BE-%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC> (дата звернення 20.10.2025)